Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31810

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu giri?, Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme Testi'nin (TKAYT) Türkçe formunun psikometrik özelliklerini sunmaktad?r. Ölçek, bireylerin belirsiz durumlar kar??s?nda tümevar?msal kan?tlar? kullanarak ak?l yürütme becerilerini de?erlendirmek amac?yla uyarlanm??t?r. Toplam 11 k?sa senaryodan olu?an TKAYT, özellikle Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) ile ili?kili inanç de?i?imlerini ve alternatif üretme yetene?ini incelemek için kullan?lm??t?r. Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, testin Türkiye popülasyonunda kullan?ma uygun, yeterli düzeyde homojen ve oldukça güvenilir oldu?unu göstermi?tir (r=0.73).

Anahtar Kelimeler

TKAYT, Tümevar?msal Ak?l Yürütme, Geçerlik, Güvenirlik, OKB, Bili?sel Süreçler, Bili?sel Davran??ç? Terapi.

Yazarlar

Karadere, M. E., Yavuz, K. F., Kayran, ?. E., ?afak, Y., Yücen, B., Kuru, E., Türkçapar, M. H.

Amaç

TKAYT'?n temel amac?, bireylerin belirsiz durumlar kar??s?nda tümevar?msal kan?tlarla ak?l yürütme yetene?ini ölçmektir. Bu test, bireylerin riskli veya tehdit edici senaryolara kar?? ürettikleri olas? sonuçlar? ve bu sonuçlara yönelik inançlar?ndaki de?i?imleri de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, bu bili?sel süreçlerin Türkiye'deki klinik ve genel popülasyonlarda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamay? hedeflemi?tir. Test, özellikle OKB hastalar?nda görülen kesinlik aray??? ve ?üphecilik e?ilimlerini incelemeye katk?da bulunur.

Yap?

Testin ölçtü?ü psikolojik yap?, literatürde "Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme" olarak adland?r?lan bili?sel süreçtir. Bu yap?, tam ve kesin olmayan bilgilere (k?sa senaryolar) dayanarak olas? sonuçlara ula?ma, alternatif aç?klamalar üretme ve bu alternatiflerin geçerlili?ine dair inançlar? de?erlendirme becerisini içerir. TKAYT, kat?l?mc?lar?n verilen kan?tlar temelinde çe?itli alternatif sonuçlar? ne ölçüde de?erlendirdi?ini ve bu alternatiflere yönelik inançlar?n? nas?l de?i?tirdi?ini inceleyerek, ak?l yürütme esnekli?ini ölçer.

Geçerlik

TKAYT Türkçe formunun geçerli?i, kat?l?mc?lar?n test maddelerine yönelik belirttikleri inançlardaki de?i?imlerin kar??la?t?r?lmas? yoluyla de?erlendirilmi?tir. Geçerlik çal??malar?,

ARABPSYCHOLOGY.COM

testin ölçmeyi amaçlad??? bili?sel yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Geçerlik analizleri kapsam?nda, iki temel kar??la?t?rma yap?lm??t?r. Bu kar??la?t?rmalar, non-parametrik bir yöntem olan Wilcoxon i?aretli s?ralar testi uygulanarak incelenmi?tir:

Birincisi, dan??an?n kendisinin üretti?i (self-generative) maddeler ile test içeri?inde verili olarak alternatifleri bulunan maddeler aras?ndaki inanç de?i?im farklar? incelenmi?tir. Bu kar??la?t?rmada elde edilen sonuçlar (

p=0.02, z=-2.296

) istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur.
?kincisi, OKB ile ili?kili maddeler ve OKB ile ili?kili olmayan maddeler aras?ndaki inanç de?i?im farklar?na bak?lm??t?r. Bu fark da (

p=0.03, z=-2.199

) istatistiksel olarak anlaml? ç?km??t?r.

Bu bulgular, TKAYT'?n farkl? bili?sel görev türlerini ve OKB ile ili?kili inanç yap?s?n? ay?rt edebilme kapasitesini do?rulayarak, Türkçe formunun yap?sal geçerli?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenilirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Yüksek bir katsay?, test maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? özelli?in ö?elerini yordad???n? varsayar (Özgüven 2000). Tav?anel (2002) taraf?ndan belirlenen standartlara göre, 0.60-0.79 aras? katsay?lar ölçe?in oldukça güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??mas?nda, Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme Testi'nin tümü için hesaplanan Cronbach alfa iç tutarl?k katsay?s? r=0.73 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, TKAYT'?n homojenli?inin yeterli düzeyde oldu?unu ve psikometrik aç?dan oldukça güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Kaynak materyalde Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme Testi'nin orijinal yap?s?n?n veya Türkçe uyarlamas?n?n boyutlulu?unu gösteren detayl? bir Faktör Analizi bilgisi sunulmam??t?r. Ancak, geçerlik çal??mas?nda kullan?lan inanç de?i?im farklar? analizi, testin içeriksel olarak farkl? bili?sel süreçleri ve klinik ba?lamlar? (OKB ili?kili vs. ili?kisiz maddeler) ay?rt edebilme kapasitesine sahip oldu?unu ima etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 11 k?sa senaryodan olu?maktad?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik ve Genel Popülasyon (OKB ili?kili maddeler nedeniyle klinik popülasyonla çal??maya uygundur.)

Age Group: Belirtilmemi?, ancak yeti?kin popülasyonu varsay?lmaktad?r.

Population Details: Çal??man?n yap?ld??? popülasyon detaylar? kaynak makalede mevcuttur.

Test Methodology: Kat?l?mc?lara k?sa senaryolar sunulur ve bu senaryolar?n olas? sonuçlar?na dair inançlar? de?erlendirilir. Metodoloji, alternatif üretme (self-generative) ve verili alternatifleri de?erlendirme süreçlerini kar??la?t?rmay? içerir.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Davran??ç? Psikoterapi, Psikometrik Özellikler, Ak?l Yürütme Testi, Güvenilirlik Katsay?s?, ?nan?? De?i?imi, Senaryo Temelli Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2013 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l?)

?leti?im: Ölçek sorumlusu yazar ile ileti?ime geçilmelidir.

Sorumlu Yazar: M. Emrah Karadere

Sorumlu Yazar E-posta: m_karadere@hotmail.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Karadere, M. E., Yavuz, K. F., Kayran, ?. E., ?afak, Y., Yücen, B., Kuru, E. ve Türkçapar, M. H. (2013). Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme Testi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Bili?sel Davran??ç? Psikoterapi ve Ara?t?rmalar Dergisi, 2*(3), 156-161.

Makalenin do?rudan ba?lant?s?: scopemed.org

Literatürde at?f yap?lan güvenirlik referanslar?: Özgüven (2000), Tav?anel (2002).

Tümevar?msal Kan?tlarla Ak?l Yürütme Testi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek, toplam 11 k?sa senaryodan olu?maktad?r. Örnek bir madde ?u ?ekildedir: Ercan bey ve ailesi tatile ç?kmak için 2 haftal???na evden ayr?ld?. Evin pencerelerinin kapal? olup olmad???n? kontrol edecek zamanlar? yoktu. Ne olmu? olabilir?

Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir.

The original PDF can be downloaded here: tumevarimsal-kanitlarla-akil-yurutme-testi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM